

Landbruks- og matdepartementet
Postboks 8007 Dep.

0030 OSLO

Vår saksbehandler:
Steinar Nordvoll

Deres ref.:

Vår ref.:
Sak: 09/1150
J.nr. 09/10811

Arkiv:
V60

Vår dato:
22.12.2009

Vedtak - Høring - Forslag til vernehjemmel i jordloven. Uttale fra Sokndal kommune

Det underrettes herved om at det er fattet følgende vedtak i saken:

16.12.2009 Hovedutvalg for landbruk, miljø og teknikk

Møtebehandling:

AP – Kjell Tore Sand satte fram følgende forslag til vedtak:

Sokndal kommune mener det ikke er behov for en vernehjemmel i jordloven som sikrer matproduksjon.

Sokndal kommune mener at jordvernet kan styrkes innenfor eksisterende regelverk i jordloven.

Alternativt forslag til vedtak fikk 6 stemmer (AP, FRP, H, SP, V). Rådmannens forslag til vedtak fikk 1 stemme (KRF).

Alternativt forslag til vedtak ble vedtatt.

Hovedutvalg for landbruk, miljø og teknikk-046/09 Vedtak:

Sokndal kommune mener det ikke er behov for en vernehjemmel i jordloven som sikrer matproduksjon.

Sokndal kommune mener at jordvernet kan styrkes innenfor eksisterende regelverk i jordloven.

Vedtaket er fattet med 6 mot 1 stemmer.

Utskrift av møtebok følger vedlagt.

Med vennlig hilsen
Sokndal kommune

Marit R. Egeland

Marit Rødland Egeland
Konsulent

Kopi til:

Johan Norum

Landbrukskontoret i
Eigersund og Sokndal

**Sokndal
kommune**

Saksbehandler: Fagkonsulent Johan Norum
ArkivsakID.: 09/1150
Arkivkode: V60

Saksnummer	Utvalg/komite	Møtedato
046/09	Landbruksnemnd	16.12.2009

Høring- forslag til vernehjemmel i jordloven. Uttale fra Sokndal kommune

Rådmannens innstilling

Sokndal kommune mener det ikke er behov for en vernehjemmel i jordloven som sikrer matproduksjon.

Sokndal kommune mener at jordvernet kan styrkes innenfor eksisterende regelverk i jordloven. Sokndal kommune vil anbefale at det innenfor nåværende lovverk tas inn tilleggsbestemmelser som følger:

- All omdisponering av dyrka jord må gjennom regionale myndigheter for godkjenning.
- Innsigelsesmulighetene hos regionale myndigheter må styrkes
- Jordlovens § 9 bør endres, slik at alle tiltak som innebærer at dyrka jord ikke lenger skal brukes til planteproduksjon omfattes av forbudet mot omdisponering.
- Hjemlene i ny plan-og bygningslov ang. regionale og statlige planer er et verktøy overordnede myndigheter må bruke for å få et strengere jordvern.
- Samferdselssektoren må få strengere retningslinjer for bruk av dyrka jord

16.12.2009 Hovedutvalg for landbruk, miljø og teknikk

Møtebehandling:

AP – Kjell Tore Sand satte fram følgende forslag til vedtak:

Sokndal kommune mener det ikke er behov for en vernehjemmel i jordloven som sikrer matproduksjon.

Sokndal kommune mener at jordvernet kan styrkes innenfor eksisterende regelverk i jordloven.

Alternativt forslag til vedtak fikk 6 stemmer (AP, FRP, H, SP, V). Rådmannens forslag til vedtak fikk 1 stemme (KRF).

Alternativt forslag til vedtak ble vedtatt.

Hovedutvalg for landbruk, miljø og teknikk-046/09 Vedtak:

Sokndal kommune mener det ikke er behov for en vernehjemmel i jordloven som sikrer matproduksjon.

Sokndal kommune mener at jordvernet kan styrkes innenfor eksisterende regelverk i jordloven.

Vedtaket er fattet med 6 mot 1 stemmer.

Vedlegg:

Nr	Dok.nr	Tittel på vedlegg
1	27655	20091208074310267.pdf
2	27659	20091208080225004.pdf
3	27660	20091208080303997.pdf

Klageadgang:

Ikke aktuelt

Faktiske opplysninger:

Landbruks- og Matdepartementet (LMD) har sendt ut på høring et forslag om å ta inn en vernehjemmel for dyrka jord i jordloven. Bakgrunnen er at dyrka jord er en ikke-fornybar ressurs og et nødvendig grunnlag for at fremtidige generasjoner skal ha mulighet til å produsere mat på egen jord innenfor en bærekraftig ramme.

Således tar forslaget sikte på å hindre videre nedbygging av dyrka jord.

Riksrevisjonen har foretatt en undersøkelse av bærekraftig arealplanlegging og arealdisponering i Norge. Denne undersøkelsen viser at produktive jordressurser ikke ivaretas slik Stortinget har forutsatt.

Det finnes i dag ingen lovhjemmel i norske lover til å verne jordressurser med formål å sikre og videreføre matproduksjon. LMD foreslår derfor nye bestemmelser i jordloven, som hjemler muligheten for å gi verdifulle jordressurser varig vern som *jordvernområder*.

Forvaltningen av jordvernområdene skal tillegges Fylkesmennene. Adgangen til å omdisponere og foreta fradeling av dyrka jord i jordvernområdene blir innskrenket. Forslaget til vernehjemmel er begrenset til kun å gjelde dyrka jord (fulldyrka jord, overflatedyrka jord og innmarksbeite). Det er satt opp kriterier for hvilke områder som kan vernes, hvor blant annet utbyggingspress er ett kriterium. Områdene skal vernes erstatningsfritt, og vernet skal ikke føre til et mindre sterkt jordvern i områder som ligger utenfor verneområdene.

For mer utfyllende informasjon om forslaget, se hjemmesiden til LMD, www.regjeringen.no

Alternative løsninger:

Sokndal kommune slutter seg til det endringsforslag som foreligger fra LMD om endring i jordlova.

Saksbehandlers vurderinger og konsekvenser:

Nedbyggingstakten av dyrka jord i Norge er i dag for stor. Verdens (og Norges befolkning) øker i stor hastighet og med sannsynlige klimaendringer i vente har vi ikke råd til å bygge ned den tross alt begrensede arealmengde vi har i Norge når det gjelder jordbruksareal. Det finnes dog områder i vårt land (også i Sokndal kommune) som kunne vært dyrket opp. Men dette er i stor grad enten områder med uforsvarlig høye dyrkingskostnader, eller myrarealer som ved oppdyrking gir meget uheldige CO₂ utslipp. De beste arealene er i stor grad oppdyrket i vår kommune, og i landet for øvrig.

Når dyrka jord i dag bygges ned, er det i hovedsak gjennom tre mulige prosesser:

1. Kommuneplanprosessen:

Regionale myndigheter har innsigelsesrett og kan fremme reell innsigelse for så vidt gjelder det som berører dyrka jord, etter instruks fra Stortinget. Her gjøres det en konkret vurdering av de berørte arealer, hvor kommunen må argumentere for hvorfor akkurat de berørte arealer skal kunne omdisponeres.

2. Dispensasjonsregimet:

Dispensasjonssaker fra kommuneplanen foregår i et begrenset omfang. Også slike saker skal til uttale hos regionale myndigheter med innsigelsesrett.

3. Omdisponering etter jordlovens § 9:

Det er det i stor grad landbruksforvaltningen lokalt som står for. Angjeldende bestemmelse i jordloven sier at den dyrka jorda ikke skal brukes til annet formål enn jordbruksproduksjon. Anlegg av veier til landbruksformål, bygninger i landbruket, samt annen infrastruktur inngår i dette dersom det er nødvendig for å drive rasjonell og effektiv jordbruksproduksjon. Slik omdisponering tillates med lovhjemmel som forvaltes av lokal landbruksforvaltning i dag.

Det er saksbehandlers mening at et totalvern av visse deler av den dyrka jord vil kunne føre til et økt pres på gjenværende "ikke vernet jord". En slik utvikling er ikke ønsket. Landbruksproduksjon i dag innbefatter også mer enn kun tradisjonell produksjon av mat.

Tilleggsnæringer, strategisk næringsutvikling med basis i gårdens arealressurser kan også bli skadelidende dersom vi får et verneregime, siden det kun er tradisjonell planteproduksjon som skal kunne drives innen verneområdene.

Det er Rådmannens oppfatning at vi ikke er avhengig av en vernehjemmel i jordloven for å sikre en miljømessig bærekraftig matvareproduksjon.

Det trengs helt klart et sterkere jordvern, men angjeldende lovforslag vil være for byråkratisk og tungrodd til å kunne løse jordvernutfordringene på en god måte. Likevel mener Rådmannen at det kan være på sin plass å styrke eksisterende lovgivning slik det er sagt i forslag til vedtak i saken.

Mer utfyllende om punktene i Rådmannens forslag til vedtak.

1. Alle omdisponeringer av dyrka jord må gjennom regionale myndigheter for godkjenning.
2. Innsigelsesmyndighetene hos regionale/overordna myndigheter er tydeligvis for svak. Dyrka mark må få et generelt vern som er sterkere enn i dag. Dermed vil det være ennå vanskeligere for kommunen å komme med forslag som fører til nedbygging av dyrka mark. Fylkesmannen fremmer innsigelser til saker som angår dyrka mark med henvisning til Stortingsmelding 26 2006/2007. Denne er tydeligvis ikke klar nok med hensyn på jordvern, og Stortinget bør gi ennå klarere signaler ut til embetsverket angående jordvern.
3. § 9 i jordloven bør endres slik at alle tiltak som innebærer at jorda ikke lenger skal kunne brukes som vekstmedium for planteproduksjon eller hagebruk omfattes av forbudet mot omdisponering. Dersom jordbruket selv skal bygge på dyrka jord må det da fremmes en dispensasjonssøknad etter jordloven. Denne må da gå til regionale myndigheter på høring, evt. endre delegeringen ang § 9 slik at alle omdisponeringssaker behandles av regional myndighet.
4. Ny plan- og bygningslov har en formålsparagraf som sier " Loven skal fremme bærekraftig utvikling til beste for den enkelte, samfunnet og framtidige generasjoner". Dette i seg selv bør fremme et sterkere jordvern. Loven hjemler muligheten for å lage både regionale og statlige planer som legger føringer for hvordan kommunene skal gjøre sin planlegging. Dette er også et verktøy overordnede myndigheter kan bruke for å få til et strengere jordvern.
5. Samferdselssektoren må få strengere retningslinjer for bruk av dyrka jord, da det viser seg at prosjekter i denne regi, særlig i pressområder, er en "versting" i nedbygging av jordbruksarealer, og da ofte den aller beste jorda i kommunen.

Rådmannens merknader:

Ingen merknader.

Videre oppfølging:

Saken avgjøres av Hovedutvalg for landbruk, miljø- og teknikk.